

«Les neurosis s'han de compartir»

Nascut a Bilbao el 1919, José Luis Pinillos ha estat catedràtic de Psicologia a la Universitat Complutense de Madrid. Acadèmic de la Llengua Espanyola, assegura que psicologia i psicoanàlisi fa més de cent anys que s'allunyaren. Mentre una és una ciència positiva, la psicoanàlisi és una hermenèutica que ens ha arribat amb cinquanta anys de retard.

Antoni Albalat

JOE ROVIRA

Definitivament, creu que Sigmund Freud ja és ben mort?

—Jo vinc ara de Viena i a Viena no ha mort el pare. Estan molt, molt gojosos i molt orgullosos de l'emperador Franz Joseph pertot arreu i a Freud no li fan gaire cas. El tenen arraconat. Freud no pinta res a Viena, que és la seua ciutat, no natal, però on visqué i féu la seua obra.

De manera que allí no és profeta i en uns altres llocs, ho és més o menys... Està una mica en retirada la psicoanàlisi, no només a Viena sinó a tot el món.

—*Contradictòriament, a l'estat espanyol estem patint l'eclosió de psicoanàlisi.*

—Però ja sap vostè que ací les eclisions ixen, generalment, amb cinquanta anys de retard. Som això, un país contradictori. La psicologia no està en aquest joc de la psicoanàlisi; la psicologia segueix uns altres camins molt distints. Ja fa temps que es van allunyar, fa més d'un segle. La psicologia pretén ser una ciència positiva de la conducta humana i la psicoanàlisi és, més aviat, una hermenèutica. Molt important, però no segueix les prescripcions del mètode científic-positiu. No perquè Freud no el coneguera, que el coneixia molt bé, sinó perquè va voler fer una altra cosa. I gràcies a això hi ha la psicoanàlisi.

—*¿Creu, en aquest sentit que la psicoanàlisi és una interpretació de la vida?*

—La vida és una interpretació d'ella mateixa. La psicoanàlisi intervé en la interpretació de la vida i és importantíssima, el que passa és que no és una ciència positiva.

Seria un error creure que la psicoanàlisi és morta o que no té importància. Són dos jocs diferents, el joc científic, que és positiu, el dels tests i el del condicionament i l'altre és el de la interpretació de la vida i una psicoteràpia molt peculiar i molt particular.

—*¿Per a què creu que ens aprofita la psicologia ara com ara?*

—Doncs per tractar de desfer les malifetes que la societat produeix. La societat produeix neurosis i la psicologia, que també és producte de la societat, intenta guarir aquestes neurosis. Aprofita per a moltes coses; és un intent de comprendre o d'estudiar i explicar científicament la conducta humana per preveure-la i modificar-la. La definició més elemental de la ciència és aquesta: preveure, pronosticar i modificar.

—*¿Per què la gent actualment és tan infeliç quan, aparentment, els avanços del segle XX haurien d'aprofitar per viure millor en tots els aspectes?*

—És molt difícil mesurar la felicitat humana. Però hi ha una confusió molt gran entre el que és el progrés tècnic, on tot allò nou és millor i l'antic és obsolet, i el desenvolupament humà, moral i espiritual de l'home, on no tot el que és nou és millor. On no hi ha progrés del tipus anterior. Això és un error capital. Segons el criteri del progrés tècnic convencional, Jesucrist seria un cristià antiquat, l'amor seria una bajanada i una mare, una cosa horrible.

Aquest error, que sembla increïblement estúpid, és un error enormement propi de la modernitat.

—*¿Creu, doncs, que el progrés ha ex-*

clòs de la consideració dels sabers, els sabers dels sentits?

—Evidentment, perquè el model que s'ha imposat és el model de la ciència, el model de la ciència del barroc, de la mecànica, i aquest deixa fora aquells aspectes importants on es genera, es produeix i es viu la felicitat humana. El món de la felicitat humana no és el món de la ciència, la vida té la seua parcel·la, el món de la felicitat humana se'n va per una altra banda i el segle XX ha estat el segle del gran escàndol de la història de la humanitat, on, amb la màxima revolució tècnica i científica, hi ha hagut la màxima crueltat, els màxims genocidis i les màximes brutalitats i atrocitats humanes. Això són dues coses independents i el progrés d'una, sense tenir cura de l'altra, porta la infelicitat.

Hem creat un medi que ens arrossega, que realment destrossa el mateix creador d'aquest medi i estem una mica xafats pel pes de la nostra creació, perquè no hem atès els aspectes humans.

—*Aquest pes és el mateix que genera les psicopatologies urbanes.*

—Clar, aleshores, en comptes de dissenyar una societat més adequada a l'adaptació humana, el que es fa és destrossar l'home i crear-li psicoanalistes, psicòlegs i psiquiatres.

—*I una altra gent de mal viure.*

—I una altra gent de mal viure com els periodistes, per exemple, que hi posen llenya al foc.

—*Parlem un poc de temes d'actualitat. ¿Vostè creu que Emiliano Revilla pateix els efectes de la síndrome d'Estocolm?*

—Té uns xoriços molt dolents, però la síndrome d'Estocolm no ho sé. No ho sé, pobre senyor, ho ha hagut de passar molt malament. Supose que jo estaria molt més esglaiat que ell i que parlaria, naturalment, meravelles del meu segrest perquè no em tornaren a fer res, o què es creu vostè.

Això de la síndrome d'Estocolm és una espècie d'eufemisme per a dir que una persona està, naturalment, amb por que li tornen a fer alguna cosa. I dirà el que li han dit que diga. El que no sé és com està tan bé.

—Fa una estona em comentava que li agrada molt Pujol, parlem una mica de Pujol.

—Home, de Pujol cal parlar seriósament. Jo crec que és un gran governant, és una persona que ha donat exemple de com es governa i crec que és una sort per a Espanya que hi haja personatges així.

Per al meu gust és el millor polític, el més complet; no el millor, jo diria el més còmplicit. De formació, té unes qualitats molt al meu gust.

—Tornem al principi i a la psicologia, ¿quines serien les tres regles necessàries per a mantenir-se sense neurosi als anys vuitanta?

—Acceptar que un és neuròtic és evident que és la primera. Després, transferir-la al veí i la tercera, fotre's.

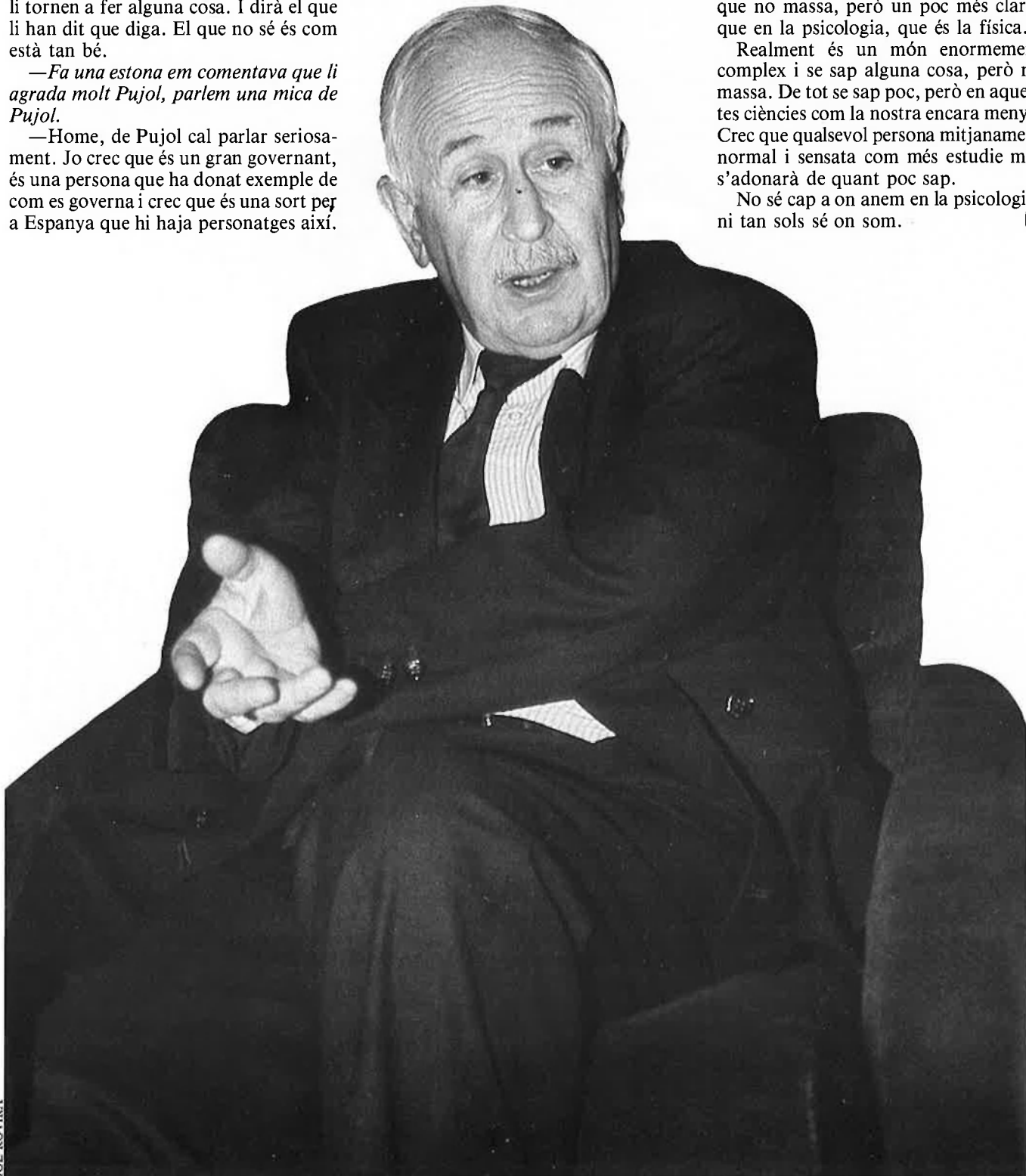
Passejar-se amb una neurosi arreu no és tan greu, cal compartir-la amb els altres.

—Per acabar, ¿per què els psicòlegs i els psiquiatres s'entesten sempre a dir que saben tan poc de les seues disciplines?

—Perquè és veritat. Vostè sap que Einstein, en principi, va voler ser psicòleg, i es va adonar que la psicologia és una ciència molt difícil i es va dedicar a una on les coses estan més clares, tot i que no massa, però un poc més clares que en la psicologia, que és la física.

Realment és un món enormement complex i se sap alguna cosa, però no massa. De tot se sap poc, però en aquestes ciències com la nostra encara menys. Crec que qualsevol persona mitjanament normal i sensata com més estudie més s'adonará de quant poc sap.

No sé cap a on anem en la psicologia, ni tan sols sé on som. □

JOE ROVIRA

«El món de la felicitat humana no és el de la ciència, la vida té la seva parcel·la».